

**Opinia do ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego
(druk nr 384)**

I. Cel i przedmiot ustawy

Przedłożona ustawa stanowi wykonanie obowiązku dostosowania systemu prawa do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 10 lipca 2007 r. (sygn. akt SK 50/06); dotyczy ona art. 203 § 1 i § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, ze zm. – zwanego dalej "k.p.k.").

Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności z Konstytucją art. 203 § 1 k.p.k. "w zakresie, w jakim nie stwarza wystarczających gwarancji procesowych zapewniających sądową weryfikację zgłoszonej przez biegłych konieczności połączenia badania psychiatrycznego oskarżonego z obserwacją w zakładzie leczniczym" oraz art. 203 § 2 w związku z art. 203 § 3 k.p.k., "w zakresie, w jakim nie wskazuje maksymalnego czasu trwania obserwacji psychiatrycznej w zakładzie leczniczym".

Wymienione przepisy utraciły moc obowiązującą w dniu 19 października 2008 r. po upływie 15 miesięcy od dnia opublikowania wyroku w Dzienniku Ustaw.

Ustawa zawiera przepisy, które wzmacniają gwarancje procesowe oskarżonego (podejrzanego), który ma zostać poddany obserwacji psychiatrycznej w zakładzie leczniczym.

Zmieniony art. 203 kodeksu postępowania karnego uwzględnia następujące założenia legislacyjne:

1. zawężenie stosowania obserwacji w zakładzie leczniczym do osób, w stosunku do których zebrane dowody wskazują na duże prawdopodobieństwo, że popełnili przestępstwo;
2. wykluczenie stosowania obserwacji, gdy popełniony czyn zabroniony nie jest zagrożony karą izolacyjną albo kiedy spodziewany wymiar kary pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia nie przekroczy okresu pozostawania w

zakładzie leczniczym, (analogicznie do zakazu stosowania tymczasowego aresztowania);

3. określenie maksymalnego czasu stosowania obserwacji w zakładzie leczniczym (8 tygodni), bez możliwości jej przedłużania;
4. doprecyzowanie, że w postanowieniu sądu orzekającym obserwację w zakładzie leczniczym, sąd wskazuje na potrzebę obserwacji, jej miejsce i czas.

Ustawa zawiera przepis przejściowy, statuujący regułę bezpośredniego działania prawa nowego do spraw będących "w toku". Zgodnie z jego brzmieniem, "z dniem wejścia w życie ustawy tracą moc postanowienia o poddaniu oskarżonego badaniu psychiatrycznemu połączonemu z obserwacją w zakładzie leczniczym albo o przedłużeniu takiego badania, w zakresie zarządzającym łączny okres obserwacji ponad 8 tygodni".

II. Przebieg prac legislacyjnych

Projekt niniejszej ustawy został wniesiony do Sejmu z inicjatywy Senatu. Po pierwszym czytaniu, które miało miejsce na 25 posiedzeniu Sejmu w dniu 16 października 2008 r., stał się przedmiotem prac sejmowej Komisji Nadzwyczajnej do spraw zmian w kodyfikacjach. Powołana została podkomisja nadzwyczajna. W efekcie prac podkomisji Komisja Nadzwyczajna wniosła poprawki, które zmieniły tekst senackiego projektu ustawy.

Do istotnych zmian należą:

- wydłużenie okresu stosowania obserwacji psychiatrycznej w zakładzie leczniczym z 10 dni do 4 tygodni, a także wydłużenie maksymalnego czasu stosowania obserwacji z 6 do 8 tygodni,
- rezygnacja z zakazu stosowania obserwacji w zakładzie leczniczym, gdy ściganie następuje z oskarżenia prywatnego, oraz
- rezygnacja z przyznania oskarżonemu prawa dochodzenia odszkodowania i zadośćuczynienia w wypadku oczywiście niesłusznej obserwacji psychiatrycznej.

W trakcie II czytania nie przedstawiono propozycji zmian, wobec czego Sejm przystąpił niezwłocznie do III czytania. Ustawa została uchwalona przez Sejm w dniu 5 grudnia 2008 r.

Ustawa nie budzi zastrzeżeń legislacyjnych.

Beata Mandylis

Główny legislator